Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2015-148 d.d. 19 mei 2015
(mr. A.W.H. Vink, voorzitter en mr. E.E. Ribbers, secretaris)

Samenvatting

Levensverzekering. Gemengde levensverzekering met overrentedeling gesloten ter aflossing van een door Aangeslotene verstrekte hypothecaire geldlening. Op de einddatum is de einduitkering onvoldoende om de geldlening mee af te lossen. Consument verwijt Aangeslotene dat zij niet bij hem heeft nagevraagd of het zijn bedoeling was een verzekering te sluiten die een risico had dat de geldlening niet volledig zou worden afgelost. Verder zou Aangeslotene Consument niet goed over de kenmerkende eigenschappen van de verzekering hebben geadviseerd. De Commissie stelt vast dat Aangeslotene uitsluitend als hypotheekverstrekker is opgetreden en niet als assurantietussenpersoon. Aangeslotene mocht er vanuit gaan dat de assurantietussenpersoon van Consument met hem de kenmerkende eigenschappen van de verzekering had doorgesproken en dat Consument in overleg met de assurantietussenpersoon bewust voor een gemengde levensverzekering met overrentedeling had gekozen, waarbij een deel van de einduitkering was gegarandeerd en het restant uit hoofde van de overrentedeling moest worden opgebouwd. Vordering afgewezen.

Consument,

en

ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, hierna te noemen: Aangeslotene.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- de brief van 7 november 2014 van Consument;
- het op 22 november 2014 door Consument ondertekende klachtformulier met bijlagen;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de brief van Consument van 25 januari 2015 met bijlage;
- de dupliek van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.
Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid. Beide partijen zullen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op 1 april 2015 en zijn aldaar verschenen.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

3.1 Consument heeft in 1987 een hypothecaire geldlening afgesloten bij (een rechtsvoorganger van) Aangeslotene ter grootte van € 54.453,63 (NLG 120.000,-). Ter aflossing van de lening werd door Consument op zijn leven een zogenoemd Hypotheek Rendement Plan gesloten bij (een rechtsvoorganger van) Allianz. Deze gemengde levensverzekering (hierna: de "Verzekering") voorzag in een gegarandeerde verzekerde uitkering van € 38.117,53 (NLG 84.000,-) op de einddatum 1 december 2013 mits de verzekerde op die datum in leven zou zijn. Op de polis is bepaald dat indien de som van de betaalde spaarpremies met bijgeschreven rente hoger is dan het garantiekapitaal, het hogere bedrag zou worden uitgekeerd. Bij overlijden van de verzekerde vóór de einddatum van de Verzekering zou een bedrag van € 54.453,63 (NLG 120.000,-) worden uitgekeerd.

3.2 In een brief van 1 oktober 1987 van (een rechtsvoorganger van) Allianz aan Consument staat onder meer het volgende:

"(….)

Naar aanleiding van de door u ingediende aanvraag, kunnen wij, als gevolmachtigde van de Nederlandsche Middenstandsbank N.V., u een hypothecaire geldlening aanbieden tegen de navolgende en de in aangehecht formulier H. 0584 NMB vermelde condities.

(….)

Tot meerdere zekerheid wordt op het leven van de [naam Consument] een Hypotheek Rendement Plan meeverbonden (….).

3.3 In de op 20 januari 1988 gedateerde polis wordt een assurantieadviseur uit [plaats] als assurantietussenpersoon genoemd.

4. De vordering en grondslagen

4.1 Consument vordert dat Aangeslotene wordt gehouden tot het betalen van een bedrag van € 27.277,-. Dit is het bedrag dat na expiratie van de Verzekering per 1 december 2013 nog resteert van de geldlening vermeerderd met de kosten van een nieuwe lening voor 30 procent van de hoofdsom.

4.2 Deze vordering steunt kort en zakelijk op de volgende grondslagen:
Aangeslotene is jegens Consument toerekenbaar tekortgeschoten in de nakoming van haar zorgplicht. In dit kader voert Consument het volgende aan:

(i) vóór het sluiten van de geldlening en de Verzekering had Consument een annuïtaire geldlening waarbij volledige aflossing vaststond. Aangeslotene had op grond van haar zorgplicht bij Consument moeten navragen of het zijn bedoeling was een verzekering te sluiten waarbij het risico bestond dat niet de gehele geldlening uit de opbrengst zou kunnen worden afgelost. Aangeslotene heeft destijds gebruik gemaakt van een tussenpersoon en had van deze een schriftelijk, door Consument ondertekend verslag moeten eisen;

(ii) in het kader van het sluiten van de geldlening heeft Aangeslotene Consument essentiële informatie onthouden die voor het nemen van een weloverwogen besluit van belang was;

(iii) over de 40% van de geldlening die niet is verzekerd, is door Aangeslotene geen hogere rentevergoeding berekend. Kennelijk zag Aangeslotene geen risico vanwege de afkoopwaardentabel. Zou Aangeslotene wel een hogere rente over die 40% hebben berekend, had Consument begrepen dat er wel degelijk een risico was;
(iv) Allianz is bij de in 1987 door haar afgegeven afkoopwaardentabel ten aanzien van de Verzekering uitgegaan van een jaarlijks rendement van 9%. De waarde van de Verzekering bedroeg op 18 mei 1998 120% van de waarde voor die datum in de afkoopwaardentabel. Aangeslotene had moeten constateren dat dat niet klopte en Consument daarvoor moeten waarschuwen;
(v) Aangeslotene had ook moeten constateren dat er onvoldoende spaarpremie werd betaald, de waarde van de voorgaande verzekering niet bij de bepaling van de einduitkering werd meegenomen en dat bij de berekening van de einduitkering ook de jaren waarin een hoger rendement dan 4,5% werd bereikt, niet werden betrokken. Hierdoor is de einduitkering uit hoofde van de Verzekering te laag geweest, namelijk € 38.118,- in plaats van € 47.850,-.

4.3 Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd:
Er is geen sprake van toerekenbare tekortkoming van haar jegens Consument. In dit kader voert zij het volgende aan:

- Aangeslotene is destijds niet als assurantietussenpersoon opgetreden. Allianz heeft geadviseerd over de Verzekering. De destijds bij Aangeslotene lopende annuïteitenhypotheek is op initiatief van Consument omgezet in een aflossingsvrije hypotheek met de Verzekering ter aflossing. Op Aangeslotene rustte geen zorgplicht om het advies van Allianz om de Verzekering te sluiten te controleren. Uit de polis had Consument eenvoudig de verzekerde bedragen kunnen afleiden en kunnen constateren dat volledige aflossing van de geldlening niet was gegarandeerd;
- Aangeslotene hoefde de afkoopwaardetabel niet te controleren. Deze was afkomstig van de verzekeraar en Consument had daarover bij de verzekeraar informatie moeten inwinnen;
- voor de vraag of er fouten in de waardeberekening van de Verzekering zijn gemaakt dient Consument zich tot Allianz te wenden.

5. Beoordeling

5.1 Aangeslotene stelt dat niet zij maar Allianz bij het sluiten van de Verzekering als assurantietussenpersoon voor Consument is opgetreden. Consument stelt dat de assurantietussenpersoon bij het sluiten van de Verzekering als hulppersoon van Aangeslotene is opgetreden. De Commissie overweegt het volgende. Uit de brief van 1 oktober 1987 van Allianz aan Consument kan naar het oordeel van de Commissie slechts worden afgeleid dat Allianz ter zake van de geldlening als gevolmachtigde van Aangeslotene is opgetreden. Verder blijkt uit geen enkel door partijen overgelegd document dat Aangeslotene als assurantietussenpersoon is opgetreden. Hiernaast wordt in de op 20 januari 1988 gedateerde polis een andere assurantieadviseur als assurantietussenpersoon genoemd. Op grond van het voorgaande moet worden aangenomen dat Aangeslotene destijds niet als assurantietussenpersoon is opgetreden maar uitsluitend als hypotheekverstrekker. Zie in dit verband ook de Rechtbank te Rotterdam in haar uitspraak van 11 juni 2014 in de door Consument tegen Allianz aangespannen zaak

(ECLI:NLRBROT:2014:5314), overweging 4.26. Voor zover Consument stelt dat de assurantietussenpersoon bij het sluiten van de geldlening en de Verzekering als hulppersoon van Aangeslotene is opgetreden, stelt de Commissie vast dat Consument deze stelling niet heeft onderbouwd en dat de door partijen overgelegde stukken daarvoor geen enkele aanwijzing bevatten zodat deze stelling dient te worden verworpen. Hiervan uitgaande betreft het aan de Commissie voorgelegde geschil in de kern de vraag of Aangeslotene jegens Consument op de door Consument in onderdeel 4.2 genoemde vijf punten toerekenbaar tekort is geschoten in de zorg die van een redelijk bekwaam en redelijk handelend hypotheekverstrekker verwacht mag worden. Bij de beantwoording van deze vraag gaat de Commissie uit van de hierboven onder 3 genoemde feiten.

5.2 *(i) navraag bedoeling en opvragen getekend verslag.*
Volgens Consument had Aangeslotene bij Consument moeten navragen of het zijn bedoeling was een verzekering te sluiten met een risico dat niet de gehele geldlening zou kunnen worden afgelost. Ook had Aangeslotene destijds van de assurantietussenpersoon een schriftelijk, door Consument ondertekend verslag moeten eisen.
De Commissie verwerpt deze stelling. Consument werd bij het sluiten van de geldlening en de Verzekering en geadviseerd door een assurantietussenpersoon. Aangeslotene mocht er redelijkerwijze van uitgaan dat de assurantietussenpersoon de kenmerkende eigenschappen van de Verzekering met Consument had doorgesproken en dat deze in overleg met de assurantietussenpersoon bewust voor een gemengde levensverzekering met overrentedeling had gekozen, waarbij een deel van de einduitkering was gegarandeerd en het restant uit hoofde van de overrentedeling moest worden opgebouwd. In de gegeven omstandigheden rustte op Aangeslotene geen verplichting om bij de assurantietussenpersoon een door Consument ondertekend verslag te eisen.

5.3 *(ii) onthouden essentiële informatie over de geldlening*
Volgens Consument heeft Aangeslotene hem in het kader van het sluiten van de geldlening essentiële informatie onthouden die voor het nemen van een weloverwogen besluit van belang was. De Commissie stelt vast dat Consument deze stelling niet voldoende heeft onderbouwd nu hij niet concreet heeft gesteld welke informatie volgens hem ontbrak en waarom deze voor het nemen van een beslissing van belang was. Ook overigens blijkt uit de door partijen overgelegde stukken niet van een tekortschietende informatieverstrekking over de geldlening. Dit verwijt mist dan ook feitelijke grondslag.

5.4 *(iii) geen hogere rente over niet verzekerde deel van de geldlening.*
Consument stelt dat Aangeslotene over de 40% van de geldlening die niet was verzekerd, geen hogere rentevergoeding heeft berekend. Indien Aangeslotene wel een hogere rente over die 40% zou hebben berekend, zou Consument hebben begrepen dat er wel degelijk een risico was. De Commissie verwerpt ook deze stelling. Consument miskent dat sprake was van een gemeentegarantie én een hypotheekrecht ten behoeve van Aangeslotene op de woning van Consument. Voor Aangeslotene bestond daarom geen enkele aanleiding om een hogere rente te berekenen over het niet verzekerde deel van de geldlening, omdat zij afdoende zekerheden had dat de geldlening zou worden afgelost.

5.5 *(iv) onjuiste afkoopwaarde per 18 mei 1998.*
Volgens Consument bedroeg de waarde van de Verzekering op 18 mei 1998 120% van de waarde die voor die datum in de door Allianz in 1987 opgestelde afkoopwaardentabel was opgenomen. Aangeslotene had moeten constateren dat dat niet kon kloppen en had Consument daarover moeten waarschuwen. Ook dit verwijt slaagt niet.

De afkoopwaardentabel was bestemd voor de verkrijging van gemeentegarantie en bedoeld om ten behoeve van de gemeente als garantieverstrekker een overzicht te geven van het per jaar resterende onverzekerde deel van de geldlening bij een door de gemeente voorgeschreven jaarlijkse rekenrente van 9%. De afkoopwaardentabel was niet voor Aangeslotene als geldverstrekker bestemd en de door de gemeente verstrekte garantie was niet afhankelijk van het behalen van daarop vermelde afkoopwaarden.
Voor Aangeslotene als geldverstrekker bestond dan ook geen plicht of aanleiding om ten behoeve van Consument een vergelijking te maken tussen de waarden in de afkoopwaardentabel en latere opgaven van afkoopwaarden en eventuele afwijkingen te melden. Dat de rechten uit hoofde van de Verzekering tot zekerheid van de nakoming van de verplichtingen uit hoofde van (onder meer) de geldlening aan Aangeslotene waren overgedragen, doet hieraan niet af. Uit dit feit vloeide in de gegeven omstandigheden niet (alsnog) een verplichting voor Aangeslotene voort om de afkoopwaardentabel en latere opgaven van afkoopwaarden te controleren.

5.6 *(v) controle door Aangeslotene van cijfers Verzekering.*
Consument stelt dat Aangeslotene had moeten constateren dat er onvoldoende spaarpremie werd betaald, dat de waarde van de voorgaande verzekering niet bij de bepaling van de einduitkering werd meegenomen en dat bij de berekening van de einduitkering ook de jaren waarin een hoger rendement dan 4,5% werd bereikt, niet werden betrokken. De Commissie verwerpt deze stelling van Consument. De door Consument genoemde punten betreffen onderwerpen die in de gegeven omstandigheden niet onder de verantwoordelijkheid van Aangeslotene als geldverstrekker vielen maar veeleer onder die van Allianz c.q. de assurantietussenpersoon als aanbieder van de verzekering en als adviseur.

5.7 Uit bovenstaande vloeit voort dat de vraag of Aangeslotene jegens Consument op de door Consument in onderdeel 4.2 genoemde vijf punten toerekenbaar tekort is geschoten in de zorg die van een redelijk bekwaam en redelijk handelend hypotheekverstrekker verwacht mag worden, ontkennend dient te worden beantwoord. Dit leidt tot het oordeel dat de vorderingen van Consument zullen worden afgewezen. Alle overige door partijen aangevoerde stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen derhalve onbesproken blijven.

6. Beslissing

De Commissie wijst, als bindend advies, de vorderingen van Consument af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht-1/4#stappen-plan.